

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Давиденко І. В. _____

(підпис)

“ ____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа»

на тему: **«ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА
РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконавець:

студент 40 групи факультету

міжнародної економіки

Безклубенко Діана Вадимівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Викладач _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Козловський Роман Сергійович _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Поняття та ознаки банкрутства.....	6
1.2. Передумови виникнення банкрутства. Основні причини банкрутства.....	11
1.3. Економічний аналіз і його роль в управлінні організацією.....	16
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ «Лондонська» ЯК ОСНОВА ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ЙОГО БАНКРУТСТВА.....	21
2.1 Загальна характеристика ресторану «Лондонська». Аналіз складу і структури майна.....	21
2.2 Аналіз фінансової стійкості ресторану «Лондонська», ліквідності і платоспроможності.....	27
2.3 Аналіз імовірності банкрутства ресторану «Лондонська».....	44
РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ТА ЗАХОДИ З ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ РЕСТОРАНУ «Лондонська».....	50
3.1. Шляхи запобігання банкрутства підприємством на сучасному етапі.....	50
3.2 Заходи поліпшення фінансового стану підприємства.....	54
ВИСНОВКИ	60
Список використаних джерел.....	63
Додатки.....	67

ВСТУП

Процедура банкрутства в Україні це єдина законна процедура по ліквідації юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, які можуть протягом трьох і більше місяців погасити кредиторську заборгованість.

Термін банкрутство вживається в двох значеннях:

- як процес, процедура
- як статус

Банкрутство юридичних осіб як статус означає неможливість виконання підприємством своїх грошових зобов'язань. Грубо кажучи, банкрут - це компанія, чію неспроможність сплатити всі борги документально визнано державою. Крім того, термін вживається в значенні процесу, спрямованого на аналіз фінансового стану підприємства. І вже його підсумком стає визнання певного статусу компанії. Якщо банкрутство є неможливим або, наприклад, недоцільним, ведеться пошук оптимального рішення щодо погашення всіх кредитів. Таким чином, це поняття означає і саму процедуру, і її результат.

Загальноприйнятою є думка, що банкрутство і криза на підприємстві- поняття синонімічні; банкрутство розглядається як крайній прояв кризи. Насправді ж справа йде інакше: підприємство схильне різним видам криз і банкрутство - лише один з них. Загальна рентабельність операційної діяльності підприємств ресторанного господарства України за січень-вересень 2018 року складала 7,8%, що менше середнього рівня в 7,9% по Україні і свідчить про потребу використання заходів запобігання банкрутства ресторанного господарства.

Наведені статистичні дані вказують на високі ризики для банкрутства підприємств ресторанного господарства, особливо ресторанів, що мають незначну історію розвитку та слабку маркетингову систему, тому виникає потреба в коригуванні збутової і комунікаційної політики ресторанів України.

В таких умовах особливого значення набуває створення ефективних правових механізмів, спрямованих на відновлення платоспроможності боржників, що регулюють їх подальші відносини з кредиторами. Щоб уникнути банкрутства, необ-

хідний об'єктивний «діагноз» стану справ на підприємстві. У зв'язку з цим, особливо актуальною стає тема дипломної роботи і завдання запобігання банкрутству підприємств ресторанного господарства.

Актуальністю проблеми банкрутства в сучасних умовах і був визначений вибір даної теми при написанні дипломного проекту. Отже, вагомість теми зумовлена рядом причин.

- По - перше, в даний час, в економіці ключовою проблемою є криза неплатежів, і добру половину підприємств слід було вже давно оголосити банкрутами, а отримані кошти перерозподілити на користь ефективних виробництв, що безсумнівно б сприяло оздоровленню ринку.

- По - друге, з проблемою банкрутства підприємств юристам доводиться з кожним днем стикатися все частіше, а літератури, детально висвітлює дане питання, поки недостатньо.

Питання розвитку морського туризму досліджують як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Вагомий внесок у вирішення цих питань внесли вітчизняні та зарубіжні науковці, Пилецкая С.Т. [10], Лігоненко Л.О. [11], Волкова І.В.[25], Мельниченко С.В. [26], Ілляшенко С.М. [27], Чобіток В.І. [28], Яшина О.В. [37], Семенов В.Ф. [35], Швець В.Є. [36].

Таким чином, метою даного дослідження є аналіз особливостей стратегії та тактики виживання в період банкрутства на прикладі ресторану «Лондонська».

Об'єктом дослідження є процес банкрутства в ресторані «Лондонська».

Предметом дослідження є процедура банкрутства. Відповідно до поставленої мети необхідно вирішити ряд завдань, основні з яких, наступні:

- аналіз поняття банкрутства;
- аналіз шляхів та інноваційних методів для забезпечення підприємства достатнім прибутком;
- аналіз фінансового стану та оцінка ймовірності банкрутства ресторану «Лондонська»;

- загальні пропозиції щодо підвищення прибутковості на підприємстві «Лондонська».

Методи дослідження. У процесі дослідження для забезпечення досягнення поставленої мети використовувалися наступні методи: статистичні методи обробки даних, методи групувань і порівняння, аналітичні методи; метод логічного узагальнення; графічний метод.

Публікації та апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження були представлені у публікації: Безклубенко Д.В. Шляхи запобігання банкрутства ресторанного підприємства /Д.В. Безклубенко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України; Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019 -881с. С. 392-394.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (39 найменувань). Загальний обсяг роботи складає 70 сторінок комп'ютерного тексту.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було проаналізовано теоретичні аспекти управління фінансовими ризиками та надано реальні, практичні рекомендації задля вдосконалення управлінської діяльності щодо фінансових ризиків ресторану «Лондонська».

В теоретичному розділі було опрацьовано класичні та сучасні підходи до оцінки стану банкрутства підприємства, види банкрутства, а також його причини. Крім того виявлено основні напрями підвищення ефективності управління ризиками фінансової діяльності.

У процесі дослідження було вирішено наступні завдання:

- розглянуто та досліджено теоретичні основи управління ризиками фінансової діяльності підприємства;
- досліджено основні фонди та оборотні активи підприємства з метою виявлення проблемних зон;
- проаналізовано ефективність використання ресурсів на підприємстві;
- проведено діагностику фінансового стану підприємства;
- оцінено ймовірність банкрутства підприємства за допомогою сучасних моделей;
- розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності та удосконалення процесу управління ризиками фінансової діяльності підприємства;
- побудовано прогнозну модель впливу на ефективність управління рестораном запропонованих заходів.

В якості рекомендації щодо об'єкту дослідження було запропоновано управління ризиком ліквідності на підприємстві шляхом диверсифікації постачальників та використання незадіяних резервів. Наукова новизна полягає в тому, що знайшли подальшого розвитку метод активізації незадіяних резервів на підприємстві та підхід

до масштабування через партнерство задля виходу з кризи ліквідності та прибутковості в рамках управління ризиками фінансової діяльності.

У другому розділі було здійснено аналіз управління ризиками фінансової діяльності рестораном «Лондонська» А саме: охарактеризовано з економічної точки зору діяльність підприємства як виробничо-господарської одиниці, здійснено аналіз фінансово-економічного стану ресторану, було здійснено оцінку ефективності управління ризиками фінансової діяльності на підприємстві та проведено оцінку ймовірності банкрутства на основі моделей Таффлера, Мартиненко та Белікова-Давидової.

Проведення дослідження та аналізу фінансово-економічного стану ресторану «Лондонська» дозволило виявити негативні тренди, що вказало на необхідність здійснення оцінки його ефективності управління ризиками фінансової діяльності.

Виявлено, що організаційна структура має недоліки і потребує структурної реорганізації. Необхідним кроком являється виділення чітких рівнів підпорядкування. Таки захід дозволить оптимізувати процеси на підприємстві, спростити комунікацію та пришвидшити прийняття рішень.

Для підвищення продуктивності та запобігання втрат робочого часу рекомендується запровадити на підприємстві систему «lean production», яка базується на постійному прагненні до усунення всіх видів втрат. Бережливе виробництво передбачає залучення до процесу оптимізації бізнесу кожного співробітника і максимальну орієнтацію на споживача.

Виявлено значний вплив внутрішніх та зовнішніх факторів, які показують, що конкурентні позиції ресторану були втрачені, а бізнес-клімат знаходиться в дуже хиткому становищі. Така ситуація може призвести до банкрутства, що являється значним ризиком фінансової діяльності. Для управління даним ризиком необхідним кроком являється розробка нової стратегії та підходу до позиціонування на ринку.

Базуючись на результатах оцінки ефективності управління ризиками фінансової діяльності та високою ймовірністю банкрутства, виникла нагальна потреба в невідкладних реактивних заходах.

Відповідно до проведених розрахунків можна зробити висновок, що ресторан «Лондонська» знаходиться в дуже хиткому стані. Дві з трьох моделей показали негативний результат і середньо-високу ймовірність банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Череп, А. В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: підручник / А. В. Череп. – К.: Кондор, 2006. – 380 с.
2. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 30.06.1999р. № 784-XIV.
3. Грамотенко Т.А. Банкрутство підприємств: економічні аспекти. - М .: Пріор, 2000.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс від 28.12.1960 № 1001-05: за станом на 1 березня. 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна Організація та методика економічного аналізу НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
6. Поляков Б. Практика застосування Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" // Підприємництво, господарство і право. - 2000.
7. Колесова И. В. Финансовый анализ: теория и практика. Учебное пособие/ И.В. Колесова, А.Д. Козинкина -, 2006
8. Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна Організація та методика економічного аналізу НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
9. Фрум О.Л. Організаційно-економічний механізм розвитку сукупного стратегічного потенціалу як об'єкта діагностики кризового стану підприємства / О.Л. Фрум // Вісник ХНАУ. Збірник наукових праць. Вип. 1. – Харків, ХНАУ. – 2016. – С. 254-260. (0,3 друк арк.).
10. Пилецкая С.Т. Механизм проведения стратегического анализа потенциала предприятия [Текст] / С.Т. Пилецкая // Вісн. Донбаської держав. машинобудів. акад. – 2008. – № 3 (14). – С. 281–290.
11. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монограф. [Текст] / Л.О. Лігоненко. – К.: КНЕУ, 2001. – 580 с.

12. Базаров Т.Ю. Управление персоналом [Текст] / Т.Ю. Базаров. – М.: Мастерство, 2002. – 224 с.
13. Завадський Й. С. Менеджмент: Menegment: у 3 т. / Й. С. Завадський [3-тє вид., доповн.]. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2001. – Т. 1. – 542 с.
14. Пономаренко В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи [Текст]: монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 328
15. Бутенко О.П., Стрельченко Д.О. Стан ресторанного господарства України та перспективи його розвитку. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2016. № 56. С. 18–24.
16. Мельниченко С.В. Менеджмент підприємств туристичної індустрії / С.В. Мельниченко, Н.І. Ведмідь. —Київ, 2005. — 205 с
17. Постанова КМУ №833 від 15.06.06 «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» – Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
18. Загальноукраїнський класифікатор послуг населенню ОК 022-93 – Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
19. ГОСТ 50764-95 «Послуги громадського харчування. Загальні вимоги». – Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
20. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 року № 1023-ХІІ– Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
21. Закон України «Про стандартизацію» – Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
22. Порядок проведення перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, якості продукції, додержання обов'язкових вимог щодо безпеки продукції, а також додержання правил торгівлі та

надання послуг»– Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

23. Правила роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства», затверджені Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України N 219 від 24.07.2002– Офіційний портал Верховної Ради України . – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

24. Порядок проведення перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, якості продукції, додержання обов'язкових вимог щодо безпеки продукції, а також додержання правил торгівлі та надання послуг»– Офіційний портал Верховної Ради України . –Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

25. Волкова І.В., Миропольський Я.І., Мумрікова Г.М. Ресторанний бізнес. – М: Флінта, 2002. – 184 с.

26. Мельниченко С.В. Менеджмент підприємств туристичної індустрії / С.В. Мельниченко, Н.І. Ведмідь. —Київ, 2005. — 205 с

27. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – URL : <http://www.me.gov.ua/>

28. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: [навчальний посібник]. - 2-ге вид., доп.і перероб. / С.М. Ілляшенко. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 220 с.

29. Чобіток В.І. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти: Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки / В.І. Чобіток, Зайцева І.С. [12-ий випуск]. – К: Українська інженерно-педагогічна академія, 2017. – 12 с.

30. Michael E. Porter, "How Competitive Forces Shape Strategy," May 1979 (Vol.59, No. 2), pp. 137-145

31. Терещенко О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / О. Терещенко // Економіка України, 2003. – № 8. – С.38-44.

32. Сладкевич В.П. Стратегічний менеджмент організацій; Підручник / В.П.Сладкевич. – К. : ДП «Видавничий дім Персонал», 2008.– 496 с.

33. Шаповалова О. М. Інноваційна діяльність, як основа підвищення

конкурентоспроможності готельного господарства [Текст] / О. М. Шаповалова // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2013.– № 16. – С. 224-228.

34. Яшина О.В. Особливості розвитку ресторанного господарства в Україні / О.В. Яшина // Вісник Львівської комерційної академії. 2013. № 38. С. 137–141

35. Семенов В.Ф. Використання потенціалу нової економіки при формуванні регіональних інноваційних структур організації і управління туризмом / В.Ф. Семенов, О.В. Басюк. О.: Атлант, 2013. 356 с.

36. Швець В.Є. Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : монографія / В.Є. Швець. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 448 с.

37. П'ятницька Г.Т. Тенденції розвитку ресторанного господарства в Україні / Г. Т. П'ятницька // Вісник КНТЕУ. 2010. № 8. С. 24–32.

38. Тенденції ресторанного ринку в Україні. URL: <http://c4actie.at.ua/publ/2-1-0-1>.

39. Яшина О.В. Особливості розвитку ресторанного господарства в Україні / О.В. Яшина // Вісник Львівської комерційної академії. 2013. № 38. С. 137–141

40. Безклубенко Д.В. Шляхи запобігання банкрутства ресторанного підприємства / Д.В. Безклубенко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України; Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019 -881с. С. 392-394.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця В1 - Активи ресторану «Лондонська» 2012-2017 рр.

Актив	Код рядка	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	1000	2001	1823	1643	1502	1209	1099
первісна вартість	1001	3518	3780	3991	4155	4188	4410
накопичена амортизація	1002	1517	1957	2348	2653	2979	3311
Основні засоби:	1010	338274	337048	363034	793388	781250	738435
первісна вартість	1011	347188	357324	395452	838164	867944	870234
знос	1012	8914	20276	32418	44776	86694	131799
Інвестиційна нерухомість:	1015	32495	31888	31746	32972	32531	25170
первісна вартість	1016	33119	33119	33571	35329	35420	27448
знос	1017	624	1231	1825	2357	2889	2278
інші фінансові інвестиції	1035	138315	0	88412	78776	111480	128191
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	79	777	65	47	27
Усього за розділом I	1095	511085	370838	485612	906703	926517	892922
II. Оборотні активи							
Запаси	1100	175192	142221	153751	101921	78168	212350
Виробничі запаси	1101	97651	87358	86242	60001	54974	81181
Незавершене виробництво	1102	23417	19879	24058	24075	19023	38781
Готова продукція	1103	53481	34186	42764	17280	3822	91770
Товари	1104	643	798	687	565	349	618
Векселі одержані	1120	0	149971	0	0		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	58738	12716	8763	16586	33588	19006
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3727	6981	27137	15592	21136	20974
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	17	31	31	31	
з нарахованих доходів	1140	2	0	0	0		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2033	1948	2900	1901	3436	1625
Гроші та їх еквіваленти	1165	5475	460	3018	1173	9414	57803
Готівка	1166	26	54	37	30	21	23

Рахунки в банках	1167	5449	406	2981	1143	9393	57780
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0		
Інші оборотні активи	1190	979	936	7310	422	1374	1212
Усього за розділом II	1195	247811	318875	204809	143141	148562	318496
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	4228	4228	0	0		
Баланс	1300	763124	693941	690421	1049844	1075079	1211418

Таблиця Г1 – Пасиви ресторан «Лондонська» 2012-2017 рр.

Пасив	Код рядка	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4350	4350	4350	4350	4350	4350
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0	329459	325034	284613
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-175110	-301834	147568	-108385	-775742	-572681
Усього за розділом I	1495	-170760	-297484	151918	225424	-446358	-283718
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	21473	20563	20977	78187	91058	84838
Довгострокові кредити банків	1510	8864	9676	111	16	99	98
Інші довгострокові зобов'язання	1515	449861	510225	38964	70821	64234	1080902
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	46076	51086	47352
Усього за розділом II	1595	480198	540464	60052	195100	206477	1213190
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0	45928	43265	36065
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	133712	145487	199291	303
за товари, роботи, послуги	1615	55057	41373	69197	164016	252524	5851
за розрахунками з бюджетом	1620	1531	2210	3205	3777	25010	11848
за розрахунками зі страхування	1625	32492	38902	22875	15185	27172	5072
за розрахунками з оплати праці	1630	5020	7039	9895	16742	3602	7834

за одержаними авансами	1635	12787	7241	82720	27596	3172	168258
Поточні забезпечення	1660	11055	10649	10973	9696	7005	6758
Інші поточні зобов'язання	1690	335721	343520	145464	200892	753898	39936
Усього за розділом III	1695	453663	450934	478041	629319	1314939	281925
Баланс	1900	763124	693941	690421	1049844	1075079	1211418

